

Sămănătorul

Redactor responsabil:
Simeon Rusu

Redacția: Piața Regele Ferdinand 12
Administrația: Piața Regele Ferdinand 56

FOAIE CULTURALĂ-POLITICĂ

Apare la 1, 10 și 20 a fiecărei luni
sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe anul întreg . . . . . 100 Lei
Pe jumătate an . . . . . 60 Lei
Pe trei luni . . . . . 30 Lei

Cu gândul la țântă

Din multele pilde ce ne-au fost păstrate în sfânta biblie, despre faptele minunate ale mântuitorului, să ne amintim una singură. Apostolii pescari se aflau pe mare, îndeletnicindu-se cu prinsul peștilor, iar mântuitorul durmea în barcă, odihnindu-se de obosele zilei. Invățăceii erau bucuroși de norocul pescuitului și se pregăteau tocmai de reîntoarcere, când îi ajunse o furtună năprasnică, întunecând cerul și ridicând valuri înspăimântătoare în calea lor. Toți incremeniră de spaima prăpădului și mânați de groază, l'au trezit pe Isus Christos. Credința lor era zdruncinată și mântuitorul a trebuit să-i mustre, că numai păstrarea neclintită a încrederii în Dumnezeu îi poate mântui; și ca să le întărească sufletele, a întins brațele potolind valurile mării și liniștind furtuna cerului.

Multe, foarte multe, din pildele sfinte își găsesc asemenarea în viața de toate zilele, dar poate nici-una nu se potrivește așa de bine la stările noastre de azi. Țara noastră a ajuns — după norocul întregirii neamului — în grea furtună și par'că din toate părțile ne bat valurile primejdiei. Greutățile în cari ne sbatem sunt mari și năcazurile nu vreau să se isprăvească. Incercarea credinței noastre e cumplită — dupăcum greu încercată a fost credința apostolilor în timpul furtunii.

Ingăduit ne-ar fi oare să slăbim chiar în clipele primejdiei? Vechii dușmani și-au ridicat capetele și urlă după putere. Roscolesc mădularele țării dela un capet la celalalt, doar-doar îi va asculta cineva. Cred liberali, că a fost destul un an și jumătate, ca să se uite toate fărădelegile sub cari a pățimit țara? Nădăjduesc oare averescanii că se găsește cineva să vrea să dea cârma statului pe mâinile unui Tăslăuanu sau Lupaș?

Pizmașii noștri sunt răi și putreziți la suflet. Dar cât de mare să le fie ura și mânia, și cât de sălbatice să le fie minciunile lor — dreptatea n'o pot întuneca. Bărbați conducători eșiți din sânul

Semnele apropiatului războiu japonezo-american

— Pregătiri în tăcere — Prorocii îngrijorătoare — Se va încinge un nou războiu mondial în 1935? —

— Dela corespondentul nostru din New-York —

Peste cerul Statelor Unite ale Americii de Nord s'a lăsat un vâl greu de griji tainice. Americanii țin ca inevitabil un nou și cât mai apropiat războiu cu rassa galbenă, un războiu, de exterminare între aceste mari popoare. Un ilustru scriitor american, în urma luptelor de dominație maritimă din Oceanul Pacific, a prorocit acest nou războiu pentru anul 1935. Deci nu suntem departe de el. După afirmațiile acestui mare scriitor și politician american, războiul va dura mai mulți ani în șir și se va termina cu învingerea Japoniei, însă cu toată biruința Americii, acest războiu va costa sume fantastice pe poporul învingător.

Cam acestea sunt în general opiniunile tuturor experților americani, din care cauză Statele Unite își fortifică neconținut flota. Punctele de sprijin ale flotei la Pearl Harbour, în insula Sandwich, Caseta, în insula Filip și Balbra în zona canalului Panama, le-au înarmat în măsură îngrijorătoare.

Deși se tănuiesc aceste dispozițiuni totuși s'a aflat că numitele posturi de războiu, au fost înzestrate cu niște tunuri a căror calibru trece peste mărimea de 450 mm. Se vede că America știe, că norocul în războiu e nesigur și pe mare e și mai puțin sigur încă decât pe uscat. Se știe că Nelson la Trafalgar a avut

cu mult mai puține vapoare, decât a fost flota aliată franco-spaniolă și totuși victoria a fost a sa.

În ce privește pe America, soarta proprietăților situate în Oceanul Pacific, a stăpânirii asupra canalului Panama, sunt în joc aproape toate popoarele istoriei mondiale. De aceea ne întrebăm, cari ar fi sacrificiile ce nu s'ar duce? Ce forțe mondiale nu s'ar ridica pentru a soluționa prin fier și sânge, probleme nesoluționabile pe cale pașnică.

Dar nici Japonzii nu stau cu mâinile încrucișate. Și ei fac tot ce mintea poate născoci pentru apărarea intereselor proprii. E natural ca mai întâiu să-și mărească și întărească flota pentru a o echilibra cel puțin, cu cea americană. Pe lângă aceasta au mai făcut pasul, considerat necesar, și a cărui zvon e răspândit în întreaga Americă, că au încheiat un contract secret de alianță cu Mexicul, conform căruia Mexicul, va lăsa la dispoziția Japoniezilor golful Magdolna se va îngriji de asigurarea și flotei cu alimente și combustibile.

Iată deci cum se clădesc așchii-tele una peste alta pentru a aprinde focul, până când la Geneva, Londra și în alte părți se discută cu mari succese și minunate rezultate desarmările generale și pacea perpetuă.

I. Bledușiu

partidului național-țărănesc dau pildă dreaptă de cinste și omenie. În mijlocul marilor greutăți, preluate dela trecutele cărmuiri — ei rămân stâncă neclintite de vrednicie, ducând cu pricepere și dragoste de neam, țara spre în-sănătoșare.

Partidul național-țărănesc, este luptătorul cel mai credincios a mulțimilor oropsite. Plugărima noastră să nu-și sleiască încrederea. Breslașii orașelor să nu clinească în credința lor. Intelectualii, dornici de primenire morală să sprijinească politica guvernului inspirată din cele mai curate năzuințe obștești.

Tari în credința noastră — să fim mereu cu gândul la țintă mântuirii. Partidul național-țărănesc este vrednic de credință, — și credința ne va mântui.

Codașii

Omul să-și oglindească sufletul cât mai des — să se cunoască pe sine însuși. Gândurile nevăzute îi șoptesc omului atâtea sfaturi, pe cari ar trebui să le urmeze îndreptându-și greșelile. Dacă vom fi cu toții mai buni — de sigur, vom trăi mai bine. Pizma diavului aduce numai sărăcie. În oraș, în sate, în politică, în gospodărie, — pretutindeni acelaș lucru.

Sunt o seamă de oameni, pentru cari îndemnul sufletești sunt prea slabe. În ajutorul acestora vin pretinții si-l mustără și îl povățuiesc. Vin mai marii cu poruncile și percepțele morale și îl scapă pentru viața de bune înțelegere.

Totuși mai rămân câțiva, de cari nu se prinde nici îndemnul bun, nici constrângerea dreaptă. Sunt codașii — adevărații cei mai dela coadă oamenii. Li cunoști deja, cum es din curtea

1 Mai

Roata vremii se învârtă. Anii trec peste noi, ca niște umbre ce nu se văd, peste mormintele cimitirului. Îmbătrânim fără de veste. Rupem una câte una verigile din lanțul anilor și-abea simțim că lanțu-i spre sfârșite.

Dar, în fiecare verigă încopciată aflăm o zi divină. Când natura începe se zimbească, prin argintul petalelor ninse de colbul soarelui — întreaga noastră ființă simte, aude glasul de chemare al vieții. În mătasa înverzită vede noul impuls de viață. Și cei ce mor în luna Mai, au cea mai grozavă durere. Durerea morții, când totul începe să reînvie.

Muncii, în această zi, i se aduce jertfa odihnei. La chemarea ciocârlii, privighetoarei și presurei, muncitorul părăsește orașul și în câmp, se înfrățește cu floarea de păpădie și de sălătă sălbatică.

În chiote de voie bună, această zi ia aspectul, unei sărbători romane cu multe veacuri în urmă.

Însă, schimbarea mentalității de după războiul lumii, fac pe cărmuitorii popoarelor să aștepte cu groază venirea zilei de 1 Mai. Masele muncitorești — comunismul înfiripat în toate colțurile lumii, — se mișcă ca un balaur amenințător. Fac planuri și proiecte, decid ridicarea în flăcări și ațărarea marelui măcel al lumii întregi.

Și opera lor e cea mai primejdioasă. Munca cu dedesupturi, vorba în șoaptă — ca criminalul ce se apropie în miez de noapte, descult să nu-l auzi, în întuneric să nu-l vezi, ca să-ți aprindă casa.

Ori ce s'ar spune, dar cruda realitate asta e.

Să ne ferească Dzeu, însă vârtejul vremii ne prevestește furtuna apropiată.

lor afară, — cu înjurătura pe buze. Față de vecini nu au decât veninul sudălmii și povești proaste. În fiecare om văd un dușman, în fiecare mai mari al lor un tâlhar. Din bațjocuri spurcate nu mai slăbesc.

Ați văzut câinii părăsiți, umblând cu capul pironit, cu balele scurgându-se în stropi de sânge — lihnii — ticăloșiți — spurcați. Sunt câinii turbați. De le eși cumva în drum te mușcă fără să le fi făcut ceva.

Așa sunt și codașii. N'au suflet — și dacă n'au suflet — bogați ori săraci tot codași rămân. Dați-vă în lături din fața acelora pe cari îi simțiți că sunt codași, să nu vă stropească din senin cu murdăriile lor. Să nu vă îmbolnăvească rîințile cu vorbele lor otrăvitoare. Feriți-vă mai ales de codașii, cari fac politică.

Ar fi vai și amar de țara noastră, dacă ar încăpea cârma țării larăși pe mâinile acelora, cari ne-au oropsit și apăsât vreme de zece ani de zile. Să ne ferim de ei, ca de ciumă.

Interne

— Titular la departamentul armatei a fost numit d. general Condeescu.

— Pentru 4 Mai, partidul liberal pregătește un mare congres la Băneasa. Se zvonește de-o mare manifestație de stradă pe acea zi.

— Și partidul averescani se pregătește de congres. După cât suntem informați, programul acestuia va fi cenzurat de guvern și numai după aceea se va autoriza finanțarea. Aceasta pentru că averescanii au obiceiul să cam treacă peste limitele permise de lege.

— Ziarele liberale nu mai conțin cu atacul regenței. Aceasta în culmea enervării de-a răsturna guvernul.

— Tiberiu Vornic, agent liberal, fost atașat de presă la Madrid, a fost depus la Parchet, învinuit fiind de fraude în stil mare cu niște păduri ale Statului din județul Ciuc.

— Ziarele maghiare din Arad, au răspândit știrea că d. G. Duca a fost primit într-o lungă audiență la Constantinopol de către M. S. Regina Maria, cu care ocaziune s'ar fi discutat asupra posibilității readucerii în țară a exilului Carol.

— La Timișoara s'a descoperit o bandă de falsificatori de pașapoarte pentru America, compusă din agenții companiilor de emigrare. Prin ajutorul acestora mulți români, adoptând nume fals unguresc ori jidovesc, puteau trece oceanul.

Intregirea pădurii comunale din Reghin prin împroprietărire

Grație măsurilor luate de către primăria orașului Reghin s'a desăvârșit în zilele trecute o cauză importantă, ajunse aproape în uitare. În adevăr s'au expropriat din pădurile proprietarului Farkas Balazs din Reghin, întinderea de 40 jughere pădure pentru complectarea pădurii comunale. Hotărîrea a rămas deja de ani de arândul definitivă, dar nimeni nu s'a îngrijit de împlinirea împroprietăririi.

Fixând dl judecător delegat Miron dela judecătoria mixtă din Reghin termen pentru aranjarea cauzei, pro-

Externe

— **Cehoslovacia.** În Camera cehoslovacă după Paști, s'a născut un mare scandal provocat de comuniști. Președintele consiliului dr. Udžral a fost serios amenințat. Comuniștii au cerut punerea lui sub acuzare pentru faptul că în urma unor manifestații comuniste, la Radodin au fost ucise câte va fete și copii. Deputații comuniști au anunțat greva muncitorilor și noi manifestații de stradă a partidului.

— **Rusia.** Sovietele în ultima săptămână au ținut adunări mari. S'au luat dispoziții să se trimită în toate țările apusului agenți provocatori, ceea ce s'a și făcut. Astfel de agenți au fost prinși în Germania, Franța, Anglia etc., cari aflați cu diferite acte, au făcut mărturisiri senzaționale. Spun că au fost trimiși să facă propagandă intensivă pentru răscoala din 1 Mai.

— **Austria.** Fostul cancelar Seipel, a demisionat dela prezidenția partidului social-creștin.

— **Republica Peru.** Deputatul Urbine a organizat un cumplot în contra dlui Leguia, președintele republicii Peru. A fost arestat.

— **India.** Răzvrătirile din India se țin lanț. Localnicii fabrică mereu sare din apa mării. Mahatma Ghandi, șeful răzvrățitorilor, a făcut un nou plan de opunere în contra Englezilor. Armata în orașele Hohhan și Charsada a fost sporită. Au loc ciocniri sângeroase între localnici și armată în fiecare zi. Sunt mulți morți și răniți.

prietarul a vrut să dea orașului, sub cuvânt, că dreptul de alegere se cuvine proprietarului — o întindere păduroasă nepotrivită și în bună parte tăiată deja de lemne. Interesele orașului au fost bine apărate de juriscenzul orașănesc Dr. Pitea — cu toate că avea împotrivă, pe-un consilier ales în consiliu de confrății minoritari maghiari.

Comisiunea agrară prezidată de numitul judecător a făcut minuțioase cercetări locale și cu toate șirelicurile ce îi s'a pus în cale a adus o hotărîre bună și dreaptă. Orașul Reghin a primit cele 40 jughere pădure în prelungirea pădurii comunale Hedel, — câștigându-se astfel pentru comună o avere valoroasă.

se depune aici și iarăș poate îmbolnăvi pe alții.

Cele mai bune sunt scuipitorile pentru tuberculoși făcute anume, cari sunt din sticlă, se pot purta în buzunar, se pot astupa bine și se pot fierbe.

Sunt bune și scuipătorile de lut sau de porțelan. În acestea să se pună puțină apă de var și să se arunce conținutul lor în foc sau în closet în fiecare zi.

Dacă nu sunt astfel de scuipatori, la țară se poate întrebuița pe acest scop o oliță de lut de jumătate de litru. Punem în ea 1 deci apă de var. Această oală, precum și scuipătorile trebuiesc opărite sau fierte în leșie timp de 1 oră. Prin fierbere bacilul tuberculozei pier.

Vasele bolnavului ofticos, lingura, furculița, cuțitul, paharul, blidul trebuiesc de asemenea fierte, cel puțin 1/2 oră vor fi așe-

Icoană din iad

Comuna Costești este o așezare omenească de aproape 500 de suflete. Sat sărac — pierdut pe-un deal din județul Argeș, n'a fost în stare să-și clădească biserică din piatră. O sută și mai bine de ani s'au mulțumit oamenii cu biserița lor ridicată din bârne și coperită cu șindrile. În toată vremea aceasta nu s'a găsit nici o mână darnică, nici o inimă cutezătoare, care să pornească mișcarea pentru înălțarea unui locaș vrednic de numele lui D-zeu.

Așa i-a apucat Vinerea patimilor din anul acesta. Păreții înguști ai bisericii abia puteau cuprinde mulțimea credincioșilor veniți să-și mângâie sufletele întru cele sfinte. În mâna fiecărui creștin pâlpaia lumina de ceară.

Cătră mijlocul slujbei, — un focnet de frunze arse. Cine știe ce mână tremurată și-o fi apropiat flacăra luminii de o cunună uscată pe perete. Para înădușită de întâiul fum, răzbi dintr'odată în grindușul bisericii. O clipă de uluire, până să priceapă fiecare, că biserica arde.

„Ușa... cine a nchis ușa, în fața celor cari împing spre eșire?” Tipete speriate, — și spaimă nerăbdătoare.

„Deschideți... pentru D-zeu... deschideți ușa că arde biserica”. Trosnește lemnul uscat de veacuri și iadul începe să-și rânjească ochii prin jăriștea roșie.

Nebunia groazei, cuprinde mințile. Nimeni nu mai știe ce face, izbește, lovește, mușcă, împinge și calcă în picioare. Spre eșire spre scăpare.

Dar ușa se deschide pe dinlăuntru și în calea ușii au fost striviți și călcați grămadă cei din apropiere. Urlete desnădăjduite se storc din trupurile incolăcite în luptă după viață.

O grindă se surpă într-o ploaie de jăgărare improșcată în mulțime. Mugetul prelung și înfiorător de jalnic a celor închiși în biserică nu-l aude nimeni. Fiecare crede să scape prin putere proprie încleștând ghiarele în gâtul femeilor și lovind cu călcăiul în tîdvă copiilor căzuți la pământ. Uitată este credința în cel atot puternic — și Atotputernicul nu se îndură.

Dacă fiecare ar fi fugit spre ușa

altarul, înloc să alege spre eșire — ușa s'ar fi putut deschide și lumea scăpa. Dar nu. Într'un ghem de oase frânte și carne vâlcădă, i-a ajuns cel mai crunt prilej al patimilor.

Din locul peirii abia au scăpat vre-o trei inși. Ceilalți peste o sută de oameni au ars de viu. Cine se gândește la această groaznică nenorocire din comuna Costești se cutremură de fioroasa icoană a iadului.

Oameni buni — gândiți-să că este un D-zeu și primeniți-vă sufletele. Strămoșii noștri când scăpau de-un mare rău alergau cu daruri la biserică. Aduceți jertfe pentru credință, căci numai prin jertfe se leagă sufletul omului de cele sfinte. Ingenunchiați în rugăciuni pentru nenorocirile din Costești, cari au trebuit să răsplătească jertfa întârziată, cu moartea.

In atenția dlui ing. șef Al. Chițu

— Pe marginea unui concurs —

Găsim publicat în „Brassói Lapok” din 6 Aprilie c. un concurs la postul de picher pentru trenul de pe Valea Gurghiuului, care urmează a se ocupa cu 1 Mai c.

Nu știm ce se intenționează cu faptul publicării acestui concurs într-o gazetă maghiară. Dar bănuim, ceva. Totuși nu putem crede că d. ing. șef Al. Chițu, ar fi fost în stare să facă acest gest. Îl știm mai mare român, decât să intenționeze a exclude pe cei de naționalitatea sa dela astfel de funcțiuni. Și aceasta o afirmăm pentru motivul că se scrie expres în aceea notiță de concurs: „Căutăm picher care știe românește”. Și pe unde-l caută? Printre maghiari, fiindcă picherii români nu citesc „Brassói Lapok”, ci foi românești. Or, în foaie românească n'am aflat această publicațiune.

Ne-a jicnit mult această constatare și de aceia cerem d. ing. șef Al. Chițu o scurtă explicație, dar mai cu seamă pedepsirea aceluia care a comis acest nesocotit fapt.

In curând va apare
„Comoara”
comedie într'un act de
Simeon Rusu

FOIȚA

TUBERCULOZA

Ce trebuie să știm despre tuberculoză sau oftică.

Dr. E. Nicoară

(Urmare din No. 6, anul VI.)

VII.

Omul tuberculos e mai bine dacă nu scuipă nici în năframa lui, căci scuipatul se usucă, bacilul se scutură în casa lui, ori i poate trage el însuși din nou în plămâni, i poate înghiți când își șterge gura cu năframa.

Tuberculosul să aibă negreșit scuipătoarea lui pusă lângă pat.

Cum să fie scuipătoarea? Lădiță cu praf de nisip, cenușă etc. nu este sănătoasă. De ce? Pe scuipat se adună muștele din casă și bacilul se leagă de picioarele lor, apoi musca zboară pe mâncarea copiilor, pe patul lor, pe masă, pe mâncări și bacilul

zate în ceaon sau în oală mare în apă ce fierbe. Vasele ofticoșilor să nu le spălăm la un loc cu a celor sănătoși. Nici un căsan să nu folosească vasele bolnavului.

Tot astfel și hainele bolnavului trebuiesc opărite, fierte în leșie, spălate de chilin.

Nu e bine să lăsăm uscate hainele întrebuițate de ofticoși până la spălat, ci ele trebuiesc muiate imediat în apă cu leșie, ca bacilul să nu poată ajunge în aer.

Dacă citim cărți, sau dacă numărăm bani — mai rar — să nu udăm degetele în gură, căci de pe cărți și de pe bani putem lua bacilul tbc. dar îl putem depune și noi pentru alții.

Cum putem întări puterea de apărare a corpului nostru contra boalelor?

1. Prin locuința sănătoasă,
2. Prin curățenie,

3. Prin trăi sănătos.

LOCUIȚA are o însemnătate mare din punct de vedere a sănătății.

Locuințele joase, umede, întunecate și ascunse de soare, sunt adevărate cuiburi de tuberculoză și alte boale.

Dacă voim ca locuința să fie sănătoasă ea trebuie să fie ridicată, cu ferestrele mari, cu fața către amiază-zi (sud), să ajungă la casă lumină multă și să fie în bătaia soarelui.

Toate locuințele trebuiesc aerisite! Mai ales camerele locuite de căseni, trebuie să aibă aer mult și mereu curat. Dacă intrăm într'o casă unde sunt mulți oameni și nu este aerisită, ne isbește un miros de aer stricat. Acest aer este plin de gaze otrăvitoare și stricătore și sănătății. Acest gaze se produc din aerul expirat din plămâni. (va urma.)

PAGINA CULTURALĂ

Doina

Izvorul nesecatelor dureri
tu tinzi să-l seci cu freamătele tale,
dar sufeltu-ne 'nsăngerat de eri
mai plânge încă, n frunze și cavale...

Din plâns poate ne-am zemislit noi toți,
ca „Făt frumos din lacrimi” oarecând
și 'n secole cu-a viforelor nopți
tovarăș drag, ne-ai mângăiat, cântând.

Cascadele de triluri din amurg
și azi vorbesc cu glas duios de dor
și vântului și apelor ce curg,
că ranele din vreme tot ne mai dor...

S. Rusu

Când se mărită, fetele?

Mama va răspunde: cât mai repede; dar nu-i tocmai așa. Popoarele sunt de multe feluri și fiecare își are ideile lui despre viață și trai. La unele neamuri, fetele să mărită la vârstă foarte fragedă, la alte neamuri la o vârstă mai înaintată. În Germania sunt cazuri foarte rari când o fată se căsătorește înainte de 18 ani, nici la Unguri nu se căsătorec mai repede; Spaniolii însă o mărită la 14 ani, iar Francezii chiar la 13 ani. Numai Codul lui Napoleon a fixat vârsta minimală la 15 ani. Fetița greacă încă o dau repede părinții, iar fetița de figan destul de des se poate vedea jucându-se în loc de păpușă cu propriul copil la vârstă de 13 ani. Eschimoșii le mărită la 14 ani, iar Indienii, cu câte 10—11 ani. Chinezii la fel, tot de vreme le mărită; în Cochinchina chiar la vârsta de 7 ani îi caută fetei soț; tot așa Verii din India, ba nici în Iormaic nu-s cazuri rari să vezi mamă de familie la 12 ani. Și Turcii și Negri le mărită în vârsta cea mai fragedă. În Madras, fata care a rămas nemeritată la etatea de 16 ani, intră în serviciul bisericii, pentru că după această vârstă s'a terminat pentru ea speranța de-a se mai căsători.

Nici în România nu sunt cazuri rari — mai ales la țară — să vezi fetiță măritată la 14 ani. Altele însă rămân, trec și de 25 ani tot cu nedejdea că doar-doar... Și când văd că nu mai vine, se resemnează, retrăgându-se într-o mânăstire.

Mai avem la redacție un mic număr din simpaticul volumaș

„Scânteuțe”

balade și chiuturi adunate de S. Rusu
Prețul 30 Lei.

Turcește

Miniuca se lăuda în sat că știe multe limbi; spunea că știe și turcește. Într-o bună zi se întâlnește cu Petrea gudri, care venise din Rusia de sud, unde fusese prizonier și unde în 5 ani învățase bine turcește. Petrea îl întreabă:

— Măi, Mine, cum zice Turcii la „pită caldă?”
— „Ghiligic iş mic”, se grăbi a zice liğanul, că din nefericire între cele cinci cuvinte turcești pe cari le știa, erau și ecestea.

— Da' „pită rece” cum se zice măi bălaure?
— Hauleul Da' ce crezi, cine o lasă să se răcească, mă românică, răspunsă în grabă liğanul.

Intre bețivani

— Dece mânănci, cumetre, vinarsul cu pâine?

— Pentru că m'am jurat nevastei că nu-l mai beau.

Intre tineri

— Tu iubeai două fete deopotrivă de frumoase, dece ai luat pe cea mai mică în căsătorie?

— Pentru că am ținut să aleg, din două rele pe cel mai mic.

Serata Cercului „Mureșul-superior”

Studentiunea română de pe Mureșul superior a aranjat a 2-a zi de Sf. Paști o serată artistico-dansantă în Reghin. S'a jucat „Extemporalul” comedie în 3 acte de Sturm.

Dață ar fi să insistăm asupra rolurilor interpretate, apoi d-soarei Livia Sighișoreanu ar trebui să-i aducem un buchet de laude. Rolul Anniei l-a înțeles deplin, care de astfel se înrudește cu firea sa zglobie de elevă. În rolul lui Ionescu Dumitru II, dl T. Marcu a reușit să ne dea tipul elevului sfios, dar încrezut tot odată, mai ales în darul său oratoric. Râsul său de scenă ar fi putut stârni gelozia multora dintre actorii noștri. Pe dl Fiscuti, — deși s'a nuzit să ne dea tipul nervos și uritor de oameni căsătoriți, al directorului reușind într-o măsură oarecare, — nu l-a ajutat vocea suficient. În colo au interpretat mulțumitor rolurile d. Tr. Marcu, în profesorul de latină, dș. Șaiu în scriitoarea Eliza Ionescu Bicz, dș. Trimbiș în Catinca. Dl V. Iacob în Conovăț a fost puțin prea exagerat.

La această serată a participat întreaga românie din Reghin. Atât reușită morală, cât și cea materială a fost deplină. Sfinx

Biserica dintr'un singur copac

În California, în orașelul Santa Rosa, s'a construit nu de mult o biserică de lemn. Aceasta au făcut-o dintr'un singur trunchiu de lemn de mamuth. Are o lungime de 30 m. și o lățime de 20 m. Turnul însă e de 30 m. înalt. E interesant că din acest trunchiu, cu toate acestea, numai 2/3 parte au folosit-o; din cealaltă parte au făcut locuința pentru preot. Însă ca să crească atât de mare acest copac uriaș, a trebuit să treacă multe-mii de ani.

După răs, cunosti pe om

Un învățat, care a făcut cercetări asupra răsului la diferiți oameni, a ajuns să spună că după răs poți cunoaște caracterul omului.

El spun următoarele:

Aceia care rād cu a, sunt sinceri, le place larma, mișcare; sunt nestatornici, de caracter schimbător.

Cari rād în e, sunt în acelaș ton sufleteș sau sunt melancolici (supărăcioși)

Râsul în i, a omului te conduce să susții că sunt geloși, nehotărâți și repede îi poți seduce.

Cei ce rād în o, sunt buni la inima și îndrăznești.

Acela care rāde în u, e urător de oameni.

Depe Mureș

Chiuturi

Mandra naltă și voinică
Doarme lângă mămăligă.
Mămăliga fierbe 'n oală,
Ea cu somnu se omoară.

Arză-te focu' de mândră
N'am de tin' nici o dobândă.
Că te tot uiți în oglindă
Și gunoiu-i până 'n grindă

De popă și de birău
Nu mai zice nime rău
Da' de mândra și de mine
Nime nu vorbește bine.

Nu mă bate Doamne rău
Că și io-s copilu tău.
Bate-mă doamne cu băta,
Nu mă bate cu urăta.

Mândruță gură de spic
Hai să te sărut un pic,
Că de când te-am sărutat
Știu, mândră, că m'ai uitat

Si-aseară am fost la fete
Dzeu sfântu mă ierte
Pentru că le-am sărutat
Știu că nu m'oi duce n iad;
Că 'n iad io dece m,ăș duce
Că le-o fost gurița dulce.

Mândră dragă ca a mea
Nu-i în sat la nimenea:
Când îi pomenesc de furcă
Își ia jolu' și se culcă
Și să 'nvălește cu sacu
Și doarme pân'o ia dracu.

Pare-mi rău, dupăce-mi pare,
C'o crescut Mureșu' mare.
Nici n'am luntre, nici îi punte
Ca să trec la mândra 'n munte,
Să mă duc la muls la oi
La ochi dulci și buze moi;
Și la lapte de 'ncegat
La gură de sărutat.

Nici o boală nu-i mai rea
Ca doru' și dragostea
Că nimica nu te doare
Fără te uști pe picioare.

Culese de Ion Sfat

Cât se poate trăi fără mâncare?

Oamenii de știință, cari au cercetat cazurile de flămânzire voluntare ale oamenilor și ale animalelor au constatat următoarele:

Cu lipsă totală de mâncare și apă, zilele se scurtează repede. În schimb, folosind apă, porumbii pot trăi fără mâncare 11—12 zile. Dintre oameni Swiny, primul orașului Corki, a putut flămânzi mai mult până acum, 75 de zile. Record mondial! Căinii, cu apă, pot flămânzi 60 zile, vulturii barboșii, 40 zile, șoarecii 7 zile cel mult. Mamiferele mor de foame numai atunci, când au pierdut din greutate 40%. Animalele cu sânge rece trăesc mai mult. Broasca trăește fără mâncare un an întreg, ploșnița 6 ani. Cauza morții este, sau epuizarea vitaminelor, sau otrăvirea prin sine însuși a corpului în urma pierderii albuminei.

Vindcă toate boalele

În Sanghai au condamnat la moarte și executat pe medicul Ciang-Sui-Ciang, pentru următoarea faptă: A răspândit zvonul, că el e în stare a vindeca orice boală printr'un medicament, ce-l poate prepara, având un copil mai tânăr de 10 ceasuri. Acesta l-a și căpătat. A aprins un foc mare în curte și a început a învăța în frigare de-a-supra flăcării pe nefericitul nou născut. Acesta natural a țipat, încât toți vecinii au eșit afară din case și când au aflat acest caz, au anunțat poliția care a aflat mai multe vase cu sânge în locuința medicului. A fost asestat. La întrebări, medicul a răspuns, că nu trebuie să se intereseze nimenea cum și din ce prepară el medicamentele.

Însă, pe cum se vede, se cam interesează.

Săgeți otrăvite

Pentru femei

Femeile de azi doresc din ce în ce mai mult să ajungă a fi la fel cu bărbați. Această dorință natura însăș pare a le-o împlini. Astfel pe unele le înzestreață cu mustăți, iar pe altele și cu barbă. Și azi, sunt destule femei cu mustăți, mai cu seamă. Nu va trece mult, vreo câteva veacuri numai când — sperăm — toate femeile vor avea mustăți și barbă. S'a aflat, prin statistică, că dintre o sută franțuzoaice șase au mustăți frumoase. În țările mai calde însă se află mai multe mustecioase. În Turcia cam 10 la sută au mustăți, în Maroc 14 la sută. Se vede că, căldura are oarecare înrăurire asupra creșterii mustăților la femei.

În România cam nouă procente au mustăți; și în deosebi bucătăresele s'au femeile cari fierb. Dar au și altele: acelea cari nu fierb, însă le place căldura.

Deci, femeile, cari cu orice preț vreau să ajungă la fel cu bărbații, n'au decât să se apropie mai mult de obiecte, cari dau căldură — singurele cari au darul a face din femeie, bărbat, cel puțin în privința mustăților. În privința părului, a fost mai ușor...

Nu există apă mai falsă, decât lacrimile de femeie (pr. unghar).

Un fecior cât pumnul, are mai multă valoare decât o fată mare.

Zarzavaturi — legume

— Origina lor —

Cea mai mare parte a zarzavaturilor și legumelor ce mâncăm noi azi, își au origina în veacuri demult apuse. Inșuși Esov și-a vândut dreptul de întâiu născut pentru un blid de linte, pentru că linteia a fost cea dintăiu plantă cultivată de om. În vechime cel mai bun provocator de poftă de mâncare a fost usturoiul (aiul) Evreii fiind robi în Egipt, lucrătorii Piramidelor, soldații romani și greci muncitorii și matrozii — toți au mâncat usturoiu când erau obosiți de călduri și muncă. Vechii Egipteni țineau în mare cinste ceapa roșie, dar patria ei de origină este India. Crastaveții, din vreme necunoscute se cultivă în India-Orientală, Persia și China. Împăratul Tiberiu a mâncat foarte mulți crastaveți. Vechii Egipteni preparau din crastaveți o băutură răcoritoare. Speciile de bostani (dovleci) se cultivă în Asia cu mare plăcere. Sparangul, care crește sălbatec pe malurile engleze și în Rusia, a fost deja mâncarea preferată a lui Plato și Aristotel. Spanacul l-au dus Arabii în Spania; pătrîngelul și salata însă erau mult cinstite de Egipteni, Romani, Greci, împreună cu pepenele, care își are origina în Asia de sud. Lebenița (pepenele cu miez roșu) își are origina în Africa; varza nemțescă în Grecia. Ridichea, care se trage din China, și în vechimere cunoscută în Europa. Bobul e din Egipt și India-Orientală. Piperul crește sălbatic în toată Asia; mai demult îl cultivau și în Europa; azi, puțin. Telerul, păstrănacul, sfecla roșă, deja foarte de mult le-au cultivat pe malurile, mării Mediterană.

Deavolul la mama mortului

— Ca un sul de foc — Cutremur de casă — Urlet de bivol nevăzut — Câinii negri — Cu ochiul funiei în gât —

Bietei Safta îi murise unicul ficior, în floarea vârstei. După ce l-au înmormântat, Safta nu mai avea zile bune. Pe la miezul nopții se ridica din pat, deschidea fereastra și se uita pe afară. Plângea ca nebună și nimenea n'ar fi putut-o mângăia.

Prima venire a fiului mort.

Femei din sat veneau la ea zilnic. Li spuneau câte n lună și stele; dar toate erau zadarnice. Nu evuse pe nimenea în lume, după moartea soțului, ei Pavel pe frontul Italiei în 1917, decât pe Ștefan. Și el, bietul, răcit în iarna anului 1929, s'a dus pe calea fără întoarcere.

Intr'o seara, vecina ei Gafta, o bătrână ca de 70 ani, se nimeri la ea cam după ora 11 noaptea. Povestea cu Safta, care era culcată pe vatră. Deodată aude un zuruit pe horn. Amușesc amândouă. Apoi nu peste mult Safta plină de bucurie se întoarce spre perete, strânge ceva în brațe și sărută, plângând și vorbind:

— Bine că te mai văd odată. O, scumpul meu băiat. Bătrâna își face cruce și stă îmărmurită. Nu mai avea cu cine vorbi. Venise diavolul, pe fevea hornului, în chipul lui Ștefan și-acum vorbea cu mamă-sa.

Numai chip de femeie.
Flacăra intra pe horn.
Sul de foc în aer. Cu
cuțitul în spate.

Și acesta s'a mănăat așa câteva sătămâni. Oameni din sat, înainte de cântatul cocoșului, vedeau în fiecare noapte un sul de foc, ridicându-se dintre morminte și care se lăsa apoi pe casa Saftei. Aici se stîngea. Și femeia slăbea pe zi ce merge; nu a rămas decât chip de om: câteva oase prinse la capete. Și nu mai mânca nimic. Singura dorință a ei era să treacă ziua și să vină seara. Aștepta pe Ștefan cu cea mai mare nerăbdare. În zădar îi vorbeau oamenii că acela ce vine nu este fiul ei, ci zmeul, ea nu îi asculta. Intr'o Vineri seara, nenorocita Gaftă iarăși se duce la ea s'o mai cerceteze. Și începu a o abate dela ideea că intradevăr Ștefan ar veni la ea. Safta nu răspunse nimic, decât ceru Gaftei cuțitul să-și taie niște pâine. Aceasta i-l dădu, nu se întoarse bine și se trezi biata bă-

trână cu el în spate. Tot un vaet și-un strigăt.

Cutremur de casă. Muget de bivol nevăzut. Doi câini negri.

Bătrâna strigând, cu spinarea încovoiată deschide ușa. Un val de flăcări ce venea de afară i se isbi de față și-i luă vederea. Simți cum o putere nevăzută scutură casa din temelie, de sunau blidele în-cui și cădeau unul câte unul. Tot atunci un muget înfiorător de bivol nevăzut făcu pe biata Gaftă să uite de cuțitul împântat în spate și s'o ia la fugă. Dar altă belea. Cum a eșit în ogradă, doi câini negri se băteau și de mișca un pas, iar îi ațâneau calea. Iși făcea mereu cruce cu limba, căci mâinile nu și le putea ridica. Nu peste mult, câinii au fugit în urlete ciudate și Gafta a scăpat.

Cu ochiul ștreangului în gât. Unde duce dragostea de mamă?

Sâmbăta dimineața, Elena fătu-lui, știind că Safta de un timp în coace nu mai ese din casă de slăbită, merse să-i ducă ceva de mâncare.

Când deschide ușa, vede o femeie numai oase, spânzurată la grindă în mijlocul casei. Ochii îi eșise din cap ca niște mere și erau înegriți. Limba de o schioapă, îi spânzura peste buză, ca o bucată de carne vânăată trecută în putreziciune. Și picioarele îi erau pe scaun, încât o făcea să se mire cum a putut muri spânzurată.

În casă, farfurii stricate, icoane căzute, masa și scaune răsturnate, haine așternute pe jos ca și când un vânt rău și-ar fi desfășurat mânia în noaptea trecută. Doar o măță depe vatră o privea pe Elena melancolic și se miorlăia de foame.

A închis ușa și a plecat plângând.

Nici dragostea de mamă nu trebuie dusă până așa departe.

Pe cel mort să-l plângi, că a plecat dintre noi, dar să te gândești, că dincolo de mormânt, mai este o viață — poate mai fericită decât a-ceasta.

Lacrimile și supărarea încă trebuie să aibă o măsură. Rep.

Cum lucrează d. Vasile Broșteanu

La cereera d. Ion Pop inv-dir. s'a promis comunei Sâmihaul de pădure și s'a ordonanțat de către Camera de agricultura Tg.-Mureș livrarea a 15.000 pueți pentru împădurirea locurilor sterile. Pueții trebuiau transportați dela Gurghiu. Dl. insp. și dir. al Șcl. de brigadierii V. Broșteanu, care este și președintele Camerei de Agricultură a avizat în 22. III. c. pe d. Pop că, dacă până în 26. III. c. nu se va prezenta după pueți, îi va transporta la Tg.-Mureș. S'a prezentat încă înainte, însă pueți nu erau ca'n palmă. Dl. Pop angajase 15 țigani pentru plantare și 2 căruțe pentru transport.

Intrebăm pe d. Broșteanu, că de acest fapt d-sea nu se crede responsabil?

Cețiți și răspândiți

„SĂMĂNĂTORUL,”

Informațiuni

— Dela Filiala Tg.-Mureș a Societății pentru profilaxia tuberculozel. În anul 1929, comitetul a ținut sedințe; a schimbat taxele de membri; a organizat 6 conferințe; a introdus vaccinarea nou născuților cu baccilul Calmette; a angajat o soră de ocrotire; a aranjat chete, conferințe în com. județului, a aranjat un bal și o serată cu venit net de 52.710 Lei; a primit subvenții dela oraș 50.000 Lei, dela județ 500 Lei; întreține un dispensar pentru bolnavi de tbc. Avera soc. a crescut în 1929 dela 68.318 Lei la 185.476 Lei; bugetul pe 1930 este de 150.000 Lei venite. Comitetul mulțumește tuturor pentru ajutorul dat în orice mod acestei societăți și roagă sprijinul și de mai departe.

— Un nou pretor. La pretura plasei Reghinul de sus a fost de numit pretor d. Abrudeanu un bun român care promite mult.

— Student universitar, prepară elevi, din orice materie, pe lângă remunerație convenabilă. Doritorii a se adresa redacției sub: Preparator.

— Cercurile agricultorilor. S'au înființat cercurile agricultorilor în comunele: Comori, Habic, Nadășa, Beica de sus, Orșova și Gurghiu.

— Băile Ideciul de jos, se deschid pentru onor. public în ziua de 1 Mai c.

— Fata trebuie păzită ca flacăra lumânării: dacă o apropii prea tare, te frige; dacă o lași în voia sorții, o suflă vântul.

Poșta „Sămănătorului”

Mai multora. — Administrația gazetei noastre, având restanțieri mulți, unii cari nu și-au achitat abonamentul de când apare gazeta (6 ani), a recurs la calea provocărilor. Să nu să supere on. abonați, ci să-și dea seama, că o foaie locală să scoate cu mari jertfe. Nu e frumos să primești foaia, s'o citești ani de zile și-apoi să n'o plătești. Totuși am făcut și acum un favor. Celor cari își plătesc în regulă restanțele, le mai trimitem un an de zile foale gratis. Și îi asigurăm că vor primi-o regulat.

Creдем, că ne veți înțelege, neavând motiv de supărare.

Dnel Văd. E. Marinovicu. — Călduroase mulțumiri pentru propaganda ce binevoiți a ne-o face. Ne-ar fi bucuria nespuse de mare, dacă am găsi cât mai multe persoane ca D-Voastră.

A. Borșeanu. — Aștept cu nerăbdare sprijinul tău. Trimite-mi te rog clișeele de muzică ce le ai.

I. C. în S. — Versurile d-voastră, în no. viitor. Mai trimite.

Pr. Ch. N. Dumitrescu — Bistrița. — Aștept ceva bun din partea S. Tale. Mai apare „Opaițul” și „Izvorășul”? Trimite mi le te rog. Îți doresc numai bine.

Tăranului nu-i plac piesele de teatru complicate. El nu poate pricepe peripeții întortochiate. Piesa în care joacă și țigani, e cea mai plăcută lui. Astfel de piesă este și

„Vrăjitoarea”

comedie în versuri într'un act de

Simeon Rusu

Se află la redacție — Prețul 25 Lei.

O trăsură pentru doi cai,

acoperită, cu osii de ulei, puțin folosită, e de vânzare. Oferte să primesc la administrația foii.

De vânzare!

Mașină de treerat

mânăată cu motor de benzină (8 cai putere) 8 HP. fabricat ferroagricola, precum și un motor de 4 cai putere. Amănuntele se pot afla la proprietarul Boțoc Șimon în comuna Mura-Mare, (Nagyszederjes) județul Mureș.

Am primit la redacție:

„Unirea Poporului”, No. 16, an XII. Blaj

„Unirea”, No. 15, an XL., Blaj.

„Lucafărul”, ziar cultural național No. 1, III., Brăila.

PRIMĂRIA COMUNEI PETELEA

No. 267/1930.

898

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 31 Mai 1930, orele 2 p. m. se va da în arendă, prin licitație publică, cu oferte închise, cârciuma comunală a comunei Petelea, pe timp de 3 ani, adică până la 31 Mai 1933.

Prețul de strigare e fixat la 40.000 Lei, vadiu din prețul de strigare 10% depuse odată cu oferte.

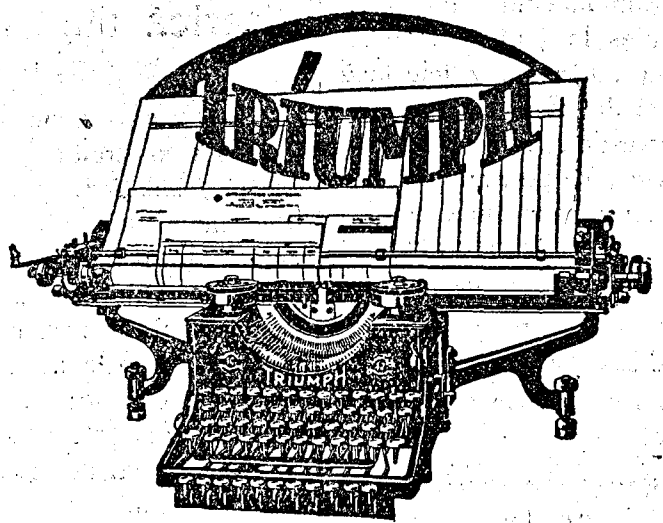
Condițiunile mai detaliate se pot vedea zilnic la Notariatul din Petelea.

Petelea, la 12 Aprilie 1930.

Primăria.

Administrația roagă stăruitor pe on. cititori să-și trimită abonamentul.

Rugăm gazetele și revistele cărora le trimitem „Sămănătorul” să binevoiască a ne trimite schimbul.

Mașina de scris Model 10

cu tabulatorul și butonul de ștergere

manevrabile comod și practic de înainte întrece toate celelalte construcții de mașini de scris și întrunește

cea mai simplă mânăuire
cea mai mare capacitate de producere
cea mai lungă durabilitate
cea mai perfectă construcție și
cea mai solidă lucrare

Reprezentanța generală pentru Ardeal și Banat

Librărie Nouă, Reghin